

Innspill til SVs partiprogram

Røde Kors takker for muligheten vi er gitt til å spille inn til SVs programarbeid foran kommune- og fylkestingsvalget 2019.

Over 50.000 tar del i frivillig arbeid i regi av Røde Kors. Mye av arbeidet handler om å avdekke, hindre og lindre nød og lidelse – dekke humanitære behov. En rapport utført av Statistisk sentralbyrå (SSB) for Røde Kors i 2017 viser at innsats er avgjørende for å avhjelpe flest mulig av dem som faller utenfor i velstands Norge. I rapporten [Sosial Puls](#) konkluderer vi med at det er flere behov som krever respons og politisk handling.

Røde Kors ser en kraftig økning i antall barn som vokser opp i fattige familier. Stadig mer kunnskap og flere studier bekrefter også at fattigdom, psykisk uhelse, arbeidsledighet, rusavhengighet og økt dødelighet er indikatorer som er kime til økte forskjeller. For mange mennesker gir økte forskjeller tapte muligheter for gode liv.

Forebygging og oppvekst

For å motvirke utenforskap og uhelse blant unge er det avgjørende å arbeide med forebygging som fordrer langsiktige og forutsigbare støtteordninger. Forskning og våre erfaringer viser at brede og langsiktige forebyggende aktiviteter hvor ungdom gis et sted å være – gratis møteplasser som våre ungdomshus *Fellesverk* – kan ha en god effekt. Dette er trygge arenaer utenfor skolen med voksenpersoner hvor vi tilbyr leksehjelp, arbeidstrening, gatemegling og et godt sted å være. Aktivitet og sosiale treffpunkt er med på å bygge opp en robusthet mot ensomhet, usikkerhet, psykisk uhelse, og gir større kapasitet til å takle motgang og vanskelige perioder i livet. For å gjøre denne jobben godt og bygge ut aktiviteter Røde Kors erfarer at fungerer bør politiske prioriteringer inneholde

- Nye handlingsplaner, strategier og tiltak:
 - En ny nasjonal handlingsplan for forebygging av selvmord og selvskading.
 - En forlenget strategi mot barnefattigdom
 - Legge frem en opptrappingsplan for barn og unges psykiske helse
 - En tydelig plan for oppfølging av NOU:2017: 12 Svikt og svik.

- En mer systematisk oppfølging av utfordrende oppvekstsvilkår
 - lage en årlig oppdatert sårbarhetsanalyse om lokale oppvekstforhold som sendes inn for kvalitetssikring og bli til en nasjonal statistikk om oppvekstforhold
 - sette av midler som skal sikre at alle kommuner har en heltidsansatt som arbeider for koordinering og utvikling av aktiviteter til barn og unge mellom skole, barnehage, BUP, idrettslag, frivillige organisasjoner for barn og unge, barnevernet, politiet og, andre relevante instanser i kommunen som arbeider med målgruppen.

- Gjeldende tilskudd for arbeid med forebygging av selvmord og selvskading må løftes betraktelig og stå i forhold til hvor mange som årlig mister livet av selvmord
- Større prioritering av langsiktige forebyggende tiltak for barn og unge

Fellesverket – aktivitetshus for ungdom

Røde Kors erfarer at ungdom etterspør gratis møteplasser utenfor skolen. De ønsker en arena hvor de kan utvikle seg på egne premisser, uten fokus på prestasjon. Frafall og utenforskap rammer i dag nesten én av fem elever. Mange unge står utenfor jobb og skole, og har et behov for et sted å møte andre og oppleve mestring i trygge omgivelser.

Røde Kors har derfor i 2017 gjennomført en satsning på gratis aktivitetshus for unge i større byer. Satsingen har fått navnet "Fellesverket" og det finnes i dag til sammen 11 Fellesverk i 8 bysentrum. Røde Kors opplever at svært mange frivillige ønsker å bidra inn i et slikt arbeid, og at vi når ungdom som har behov for et sted å være. Formålet med Fellesverket er å skape en lavterskel og trygg møteplass for unge. Tilbudene på Fellesverket skapes av de unge deltakerne selv gjennom inkluderende prosesser, men det vil alltid være fire faste aktiviteter til stede: (i) En sosial sone – møteplass – der det er lov å bare henge, (ii) tilgang på leksehjelp, (iii) kurs i Gatemegling, dialog og konflikthåndtering, og (iv) mulighet for arbeidstrening.

Fellesverket skal gi deltakerne en opplevelse av mestring og trygghet. Tilbakemeldinger fra ungdommene er at møteplassene gir dem et pusterom i hverdagen, der de treffer voksne frivillige som er i en annen rolle enn foreldre og de ansatte på skolen. Røde Kors er i tett lokal dialog med kommuner, utekontakter, politi og andre i hver enkelt by der Fellesverkene finnes. Vi får blant annet tilbakemeldinger fra politiet om at Fellesverkene bidrar til mer ro i gatebildet blant ungdommene og således virker forebyggende for bymiljøet og den enkelte ungdom. For å sikre stabil og langsiktig drift er vi helt avhengige av å få på plass både nasjonale og lokale økonomiske støttespillere.

Røde Kors ber om politisk prioritering av:

- Støtteordninger i større bysamfunn og en nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, og at disse vinkles mer mot forebyggende arbeid
- Å sikre et forutsigbart og forebyggede tilbud for ungdom i hele landet. Langsiktig økonomisk støtte er viktig for å kunne skape et forutsigbart tilbud, og kunne jobbe forebyggende over tid.

Ferie for alle

Ferien kan bli lang for den som ikke skal noe. For mange barn og unge representerer skolen og hverdagen trygge og faste rammer. Du får møte venner og vet hvor du skal være. Ferien kan bli lang dersom familien ikke har råd eller mulighet til å reise på ferie, og du sitter igjen alene mens «alle andre» er på ferie.

Vi ser at det er i ferd med å vokse frem et markant skille også i Norge mellom de som har mye og de som har lite. Dette strider med Barnekonvensjonen som sier at alle barn skal ha like muligheter uavhengig hvilken familie de blir født inn i.

I sommer 2018 reiste 1.700 barn fordelt på 51 ferieopphold sammen med omlag 400 frivillige i vår regi. Det er de siste årene blitt en betydelig økning i antall søkere til Ferie for alle:

Eksempelvis var det i 2015 6.209 søknader, 2016 8.239 søknader og i 2017 10.012 søknader.

I 2017 hadde vi 4.206 familier med på tur og i 2018 disponerte vi 4.700 plasser. Det er med andre ord ikke nok for å dekke behovene vi ser.

Røde Kors har sprengt kapasitet – vi ser gjerne at flere aktører kommer på banen, men minner også om at barna som deltar på våre ferietilbud også trenger aktiviteter utenom ferietiden. Vi må hvert år skuffe omtrent halvparten av de som søker. Dette er barn som trenger mer tilbud og engasjement fra flere miljøer.

Røde Kors ber om:

For å sikre både rekruttering av flere frivillige og økt kapasitet for *Ferie for alle* ber Røde Kors om at dette prioriteres. Tilbudet må utvikles og det bør skje etter at man har kartlagt behovene i målgruppen.

Integrering

Følelsen av å være med og en del av samfunnet henger sammen med graden av deltakelse¹. Flere integreringstiltak ser ut til å ha effekt. Land med god oppfølging gjennom skole, fokus på språk og inkludering scorer høyere på integrering av nyankomne enn andre land². En svakere tilknytning til skole og arbeidsliv gir utfordringer og økt risiko for ulike plager og lidelser. Det gjøres svært mye bra integreringsarbeid i Norge, både innenfor det offentlige, privat sektor og frivilligheten. Røde Kors bidrar aktivt med integreringsaktiviteter over hele landet og organiserer blant annet flyktningguider, norsktreningsgrupper, sosiale aktiviteter, jobbsøkerkurs og vennefamilier for unge enslige flyktninger.

Behovene på integreringsfeltet har endret seg mye de siste årene, og som frivillig aktør har vi skiftet fokus fra asylmottaksfeltet (der behovet har vært stort rundt 2015) til personer som har blitt bosatt (der behovet har vært stort rundt 2016-17). Disse endringene viser at frivilligheten trenger fleksible stønadsordninger som har fokus på inkludering og integrering av nyankomne – uavhengig av om dette er grupper på et asylmottak eller bosatt i en kommune. Regjeringen har ved flere anledninger uttalt at integreringsarbeidet må begynne så tidlig som mulig. Ved å tilby bredere og mer fleksible tilskuddsordninger til frivilligheten vil vi kunne sikre integrering utfra lokale behov og forhold – ikke statlige kategoriseringer.

Å gi mennesker som har fått opphold i Norge verktøy for å leve et fritt og godt liv må være en av våre mest meningsfulle investeringer. Språk, lokalkunnskap, nettverk og arbeidstrening kan raskt forandre mistro og lediggang til aktivitet og glede. Noen grupper er særlig utfordret på grunn av sin situasjon, alder og bakgrunn. Enslige mindreårige asylsøkere har særlig behov for hjelp, støtte og ivaretagelse. Dette må reflekteres i hele løpet fra umiddelbar ankomst til mottak og bosetting. Et tilgjengelig helsetilbud, psykologtjenester, aktiviseringstiltak, språkopplæring og tolketjenester er sentrale tiltak som påvirker helsetilstanden og som må være tilgjengelig fra ankomst.

Overordnede innspill til integreringsarbeidet

- Dersom man er adskilt fra familien, mangler kunnskap om hvor de er, hvordan de har det vil man naturligvis ha svekkede forutsetninger for å gjennomføre et integreringsløp enn dersom familien var samlet og gjenforent. Dette henger tett sammen med integrering og

¹ <https://forskning.no/innvandring-religion/2015/09/fellesskapsfolelse-er-nokkelen-til-integrering>

² <https://www.oecd.org/education/Helping-immigrant-students-to-succeed-at-school-and-beyond.pdf>

økt støtte til familiegjenforening må være en del av diskusjonen om en bedre integrering lokalt.

- Ensomhet og isolasjon gir store helseplager og hemmer integrering. Dette er utfordringer mange nyankomne sliter med. Et særlig fokus på tiltak som hemmer ensomhet og isolasjon for nyankomne kan ha stor betydning for integreringsarbeidet.

Røde Kors ber derfor om politisk prioritering for å:

- Omdefinere støtteordningene til integrering i regi av frivilligheten på både asylmottak og i kommunene til mer generelle integreringstilskudd som ikke detaljeres på alder og hvor man er i integreringsløpet, men samles i "integreringstilskudd til frivillig aktivitet". Dette vil sikre en mer behovsrettet innsats der integreringsdugnaden trenger forsterkninger.
- Flytte midler til frivilligheten som ikke lenger er nødvendig på grunn av nedgang i asylankomster fra mottak til frivillig arbeid for bosatte flyktninger i kommunene.